

“Ağrı Dağı Efsanesi”, romandan müzikli sahne gösterisine uyarlandı

Yaşar Kemal yazdı, Tayfun besteledi

Yaşar Kemal'in aynı adlı romanından Tayfun'un uyarladığı “Ağrı Dağı Efsanesi” müzikli sahne gösterisi yarın ve cumartesi günü Beyoğlu Emek Sineması'nda sahnelenecek. Gösteriye Lennart Aberg, Hans Hartmann, Okay Temiz, Süleyman Erguner gibi ünlü müzisyenler de katılıyor.

TARİK ÖCAL

Çalışmalarını 1982'den bu yana Almanya'da sürdüren besteci ve piyanist Tayfun, Yaşar Kemal'in aynı adlı romanından gerçekleştirdiği “Ağrı Dağı Efsanesi” adlı müzikli sahne gösterisiyle Türkiye'de. “Ağrı Dağı Efsanesi”, yarın ve cumartesi günü saat 20.30'da Beyoğlu Emek Sineması'nda sahnelenecek. Gösteriye Tayfun'un yanı sıra İsveçli saksofoncu Lennart Aberg, İsviçreli kontrbasçı Hans Hartmann, neyzen Süleyman Erguner, davul ve vurmalarında Okay Temiz, bağlamada Nevzat Akpınar, sazıyla Kenan Durul ve oyuncu Hürdem Gürel de katılacak.

Gösteri öncesinde Tayfun'la konuştuk.

— Müzik yaşamın Türkiye'de başladı. Soura ABD ve Almanya. Türk olmak, yurtdışında sana ne gibi kolaylıklar ve zorluklar getirdi?

“AĞRI DAĞI EFSANESİ”NİN KADROSU — “Ağrı Dağı Efsanesi” İstanbul'da uluslararası bir kadroyla sahnelenecek. (Soldan sağa) Süleyman Erguner, Tayfun, Okay Temiz, Hürdem Gürel, Hans Hartmann ve Lennart Aberg, Yaşar Kemal'in romanından yola çıkılarak gerçekleştirilen “Ağrı Dağı Efsanesi” ni İstanbullulara sunacaklar.

TAYFUN — 1982'de Almanya'ya gittim. 1,5 milyon Türk vardı. İster istemez bir Türk müzisyeni olarak üzerinizde bunun baskısını hissediyorsunuz. Belli bir seviyede müzik yapmak istiyorsanız, bu baskı size bazı zorluklar getiriyor. 1960-70 arası Almanya'ya yerleşmiş bazı sanatçıların, orada “Türk Sanatı” diye kabul ettirdikleri bir olgudan kaynaklanıyor bu baskı. Orada Türk tiyatrosu diye, artık burada ilkokullarda bile oynanmayan, mesela Cahit Atay'ın “Karakarın Memetleri” oyununu biliyorlar veya Türk müziği diye de dokuzuncu sınıf bir bar bağlamacısının çaldığı türkülerini din-

liyorlar. Ne AST'tan ne Genco Erkal'dan ne Meral Taygun'dan Almanların haberi var. Adamlar Türk sanatını ilkelikler içinde yaşamaya çalışan, egzotik bir olay olarak görüyorlar. Şimdi, bağlama deyince, bu enstrümanı küçümsediğim zannedilmesin. Ama, Almanların Arif Sağ, Yavuz Top, Talip Özkan gibi saz ustalarının varlığından haberleri bile yok. Ben 1982'de böyle bir ortama geldim. Almanların gözünde Türkler, bu oyunları izleyip bu müzikleri dinleyen ve kurban bayramlarında banyoda kuyun kesen insanlardı.

— Ama buradan Almanya'ya birçok turne yapıldı. Kendi dal-

larında söz sahibi birçok sanatçımız gitti oralara....

TAYFUN — Geldiler gelmesin de Türk gettosunun içinde sıkışıp kaldılar. Dolayısıyla bu benim karşılaştığım en büyük zorluk oldu. Mesela benim piyanistliğimi, piyano çalmanın kriterleriyle değil, piyano çalabilen bir Türkün kriterleriyle değerlendiriyorlardı. Benim bütün çabam bu kriterleri değiştirmek üzerine oldu. Oysa bir yığın Türk sanatçısı, orada, Alman kritiklerinin kendilerine acıyan gözlerle bakmalarını bir güzel suiistimal edip kendilerine bazı yerler edinmişlerdi.

— İşin sanatsal yönünün dışında bir de siyasi sömürü söz konusu galiba...

TAYFUN — Elbette. Ucuz bir sömürü. Beş paralık bir adam, Türkiye'de sanatçı olarak konsere çıkıyor. Adamı burada ne arayan var, ne soran. Türkiye'de kaç yıl zindanlarda çürüdüğünü daha kaç yıl hapis istemiyle arandığını şarkılarından önce anons ediyor. Artık ne çalarsa çalsın, zavallı Almanlar da çektiklerine hüsrutan alkış kıyamet dinliyorlar. Ondan sonra çıkanlar da işi açık arttırmaya vuruyorlar. Önceki otuzsa, sonraki otuz beş yıl istemiyle aranıyor. Elli, altmış yükseliyor mahpusluk. Baskı altındaki sanatçıların mücadelesine büyük saygım var. Ancak bunu hem de yalan söyleyerek meta haline getirmeye son derece karşıyım.

— Peki bütün bunlara rağmen, sen, kendi çizimini kabul ettiğini söyleyebilir misin?

TAYFUN — Ben, Türklerin yaptığı sanatın evrensel kriterlere göre değerlendirilmesinin kavgasını veriyorum. Ama ben tek başıma ne yapabilirim ki? Gerek Alman, gerek Türk, etrafımdaki herkesle bu konuda birleşmek istiyorum. Ben, kendi yaptığım işlerden memnunum. Bir kere Türk gettosunun dışına sesimi duyurabildim. Zaten benim dinleyicilerimin yüzde 90'ını Almanlar oluşturuyor. İçinde yaşadığım toplumdaki soyutlanmamak, onlarla bir alışveriş içinde olmak, bir sanatçı olarak benim için çok sağlıklı bir şey.

— “Ağrı Dağı Efsanesi” planda, beş kişilik grubun ikisi Alman. Yaptığın işin uluslararası boyutunu inkâr etmiyorum. Ancak hem duygusal hem de müzikal yönüyle “Türk” ağırlıklı bir çalışma. Grupta iki Almanın olması bazı zorluklar çıkarmadı mı?

TAYFUN — Çıkarmaz olur mu? Arabesk bir kapitalizmin yetiştirmesi kişiler olarak, haki kapitalist bir ülkenin iki insanıyla, profesyonel bir çalışmaya giriyorsunuz. Biz, randevularımıza geç geliyoruz, gelirken notalarımızı otelde unutuyoruz, konser öncesi içmeye gidiyoruz. Öte yandan, Almanlar son derece dakik ve ciddiler. Biz ne kadar Batılı olmaya, onlar ne kadar Doğulu olmaya çalışsalar, kökenlerimizdeki yapıyı değiştiremiyoruz.

— Son derece haklısın. Ancak ben müzikal plandaki zorlukları sormuştum.

TAYFUN — Müzikal planda ortak bir şeyler üretebiliyoruz. İki taraf da birbirinden bir şeyler öğrenmek iyi niyetiyle bir araya gelince, ortaya çok güzel şeyler çıkıyor. Ama karşılıklı olarak, “Sen Doğulu olacaksın”, “Sen Batılı olacaksın” zorlamasına girmemek şartıyla. Güzel bir şeyler üretebilmek için kimsenin birbirine dönüşmesine gerek yok. Herkes birbirini anlamaya çalışınca, müzikal planda hiçbir sorun kalmıyor.

— Hangi planda kalır ki! Sağol Tayfun. Teşekkürler ve başarılar.

